

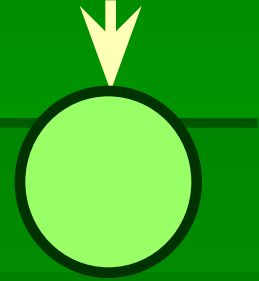
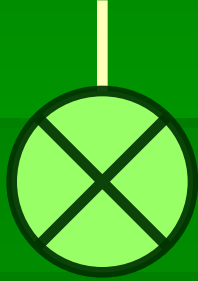
Словосполучення.

*Будова й види
словосполучень*

Словосполучення

**Синтаксична одиниця,
що утворюється поєднанням
двох і більше повнозначних
слів
(головного і залежного)
на основі підрядного зв'язку**

Словосполучення

Головне слово

Залежне слово

як?

Вчитися старанно

Не є словосполученнями:

Підмет з присудком

*Прийшла
осінь*

Складені форми
майбутнього часу

*Буду
мріяти*

Складені форми
ступенів
порівняння
прикметників

*Більш
теплий*

Слова, що мають між
собою сурядний зв'язок

День і ніч

Поєднання
службового
слова з повнозначним

Для тебе

За будовою

С
К
Л
А

Д
Н
І
у
т
в
о
р
ю
ю
т
ь
с
я
з
п
р
о
с
т
и
х
і
я
к
о
г
о
с
ь
о
д
н
о
г
о
з
а
г
а
л
ь
н
о
г
о
з
н
а
ч
е
н
н
я
н
е
м
а
ю
т
ь.
*Здійснити
прогулянку
до лісу*

Прості

Слово +
слово
(повнознач
ні)

*Орати
млю*

Слово +
складена
словоформ
а

*Більш
гу*

Слово +
лексичне
словосполу
чення

*Великий
білий
гриб*

Слово +
фразео-
логічний
зворот
*Зовсім
втратити
голову*

За способом вираження головного слова

Іменні: іменникові,
прикметникові,
займенникові,
числівникові.
⊗
Відомий усім
(прикметник)

Дієслівні
Спати ⊗
сидячи ⊗
(дієслово)
⊗ Бажаючий грати
(дієприкметник)
Співаючи пісню
(дієприслівник)

Прислівникові

⊗
Праворуч від нас
(прислівник)

<i>Види словосполучення</i>	<i>Спосіб вираження головного слова</i>	<i>Приклади</i>
<i>Іменникове</i>	<i>іменник</i>	<i>чудова хустка</i>
<i>Прикметникове</i>	<i>прикметник</i>	<i>червоний від хвилювання</i>
<i>Числівникове</i>	<i>числівник</i>	<i>два зошити</i>
<i>Займенникове</i>	<i>займенник</i>	<i>дещо незрозуміле</i>
<i>Дієслівне</i>	<i>дієслово</i>	<i>ходити на гурток</i>
<i>Прислівникове</i>	<i>прислівник</i>	<i>далеко в лісі</i>

Види словосполучень за відношенням між головним та залежним словами

Означальні

Яке? Котра?
зоряне небо, п'ята
година,
Чия?
наша країна

Додаткові

Кому? Що?
добре хлопцеві, вміє
грати,
Чого?
налити води

Обставинні

Як?
Наскільки?
сумлінно вчитися,
вдвоє вищий,
З якою метою?
прийшов допомагати

Види зв'язку слів у словосполученні

Узгодження

*залежне слово
вживається у
тому ж роді,
числі й
відмінку, що й
головне:*

*невеликий **твір***

Керування

*головне слово
керує залежним,
яке приєднується
до головного за
допомогою
прийменника або
без нього:*

***підійшов до
берези,
свято осені***

Прилягання

*залежне слово
зв'язане з
головним лише
за змістом:*

приплив швидко

Творче конструювання

- З поданими словами утворити словосполучення, використовуючи вид зв'язку слів керування.

*Директор, школа; атестація, історія;
говорити, подруга; здібний,
математика; запрошувати,
однокласник; вітайте, Олена Вадимівна;
наполягати, змагання; сильніший,
команда; відповідай, Вероніка.*

Алгоритм синтаксичного розбору словосполучення

1. Виділити словосполучення з речення

2. Назвати головне і залежне слова. Поставити запитання.

3. Визначити, якими частинами мови виражені головне і залежне

4. Указати вид словосполучення за будовою

Просте

Складне

**5. Визначити вид словосполучення за способом вираження
головного слова**

Іменникове

Прикметникове

Займенникове

Числівникове

Дієслівне

Прислівникове

6. З'ясувати вид зв'язку слів у словосполученні

Узгодження

Керування

Прилягання

- *Визначити види зв'язку слів у словосполученнях кожного рядка. Аргументувати свій вибір.*
- Читання вголос, кава по-угорськи, шапка набакир, сьогодні вдень, зовсім поруч.
- Щоденна праця, непохитна мужність, радісний погляд, молодіжний фестиваль, єдина мета, кожен день.
- Славити Батьківщину, пісня про щастя, потрібний людям, радісно дітям, готуватися до зустрічі.

Розподільний диктант з обґрунтуванням

*Народне свято, стеблина рослини,
козацька важка доля, готовий
виконувати, дуже несподівані зміни,
приїхати вчасно, перехопити цікаву
ідею, низький на зріст, український до
мозку кісток, дуже пізно зійшло, висока
дівчина з валізою, нова сукня, доплисти
швидко, продуктивно працювати.*

Т е с т и

1. Вкажіть рядок, у якому вжито лише словосполучення:

- А** Відвести душу; пригадати історію, рідний край;
- Б** Намотати на вус; зимовий вечір; кадити фіміам;
- В** Рубати дрова; з думкою про тебе; ясний день;
- Г** Пожовкло листя; розбити глека; зовсім близько.

2. У якому рядку спосіб підрядного зв'язку у словосполученні – узгодження?

- А** Волога земля, розцвітати пишно, думати про навчання;
- Б** Допомагати батькам; полоти картоплю, мріяти про поїздку;
- В** Місто Львів, міська вулиця, дорога до школи;
- Г** Книжкова полиця, весела хата, довга дорога.

3. *Вкажіть рядок, у якому всі словосполучення іменні.*

- А Чудовий вечір, заходиш у метро, мозолі від шаблі;
- Б Вільні степи, на чолі армії, п'ятеро із восьми;
- В Єдина мета, кожен день, свідок іншого життя;
- Г Моя земля, підсумовуючи сказане, вільний від панщини.

4. *Словосполучення якого рядка поєднані зв'язком керування, коли головне слово керує кількома взаємозамінними формами?*

- А Дякувати вчителю, за пораду; вірити людям, в людей; переписувати написане, двічі;
- Б Сподіватися зустрічі, на зустріч; чекати весни, на весну; розумітися на музиці, у музиці;
- В Досягти мети, до мети; звітувати про роботу, на зборах; керівник групи, у групі;
- Г Дбати про батьків, за батьків; читати вірш, голосно; грати на сопілці, на сопілку.

5. Потребує редагування словосполучення:

- А** Визначений правильно;
- Б** Подорожуючий по країні;
- В** Пожовкле листя;
- Г** Створений натхненно.

6. Виберіть ознаки, які належать словосполученню:

- А** Виражає закінчену думку;
- Б** Складається з двох і більше слів;
- В** Має граматичну основу;
- Г** За метою висловлювання бувають додаткові, означальні і спонукальні;
- Ґ** За будовою поділяються на прості і складні;
- Д** Має головне і залежне слово.

7. Доберіть словосполучення :

А узгодження;

Б керування;

В прилягання.